

ידיעון לבני הורוביץ

מס' 5 * תשרי תשנ"ה * ספטמבר 1994

**יוצא לאור על-ידי העמותה לחקר משפחות הורוביץ
בשיתוף בית התפוצות והמכון לחקר ולהוראת המורשת של המשפחה היהודית**

הטיול לירושלים והכנס השנתי

בני הורוביץ היקרים,

קבלו נא מיטב הברכות לשנה טובה ולגמר חתימה טובה. תביא נא
שנת תשנ"ה בריאות, שלום ונחת על כולנו.

נספר להלן על דמי-החבר לשנת תשנ"ה, על הטיול הקרוב בעקבות
בני הורוביץ בירושלים העתיקה והחדשה, על הכנס השנתי בחנוכה, ועל
האסיפה-הכללית של חברי העמותה. בחצי השני של תשנ"ה נמציא לכם
פרטים על הטיול לפראג ולעיירה הורוביצה, כמו גם מידע על הכנס
העולמי שנערך ביולי 1996.

ובכן, האירוע הראשון שלנו בתשנ"ה יהיה טיול לירושלים, ביום
ששי, ב' בחשוון תשנ"ה, ה-7 באוקטובר 1994. בחרנו הפעם ביום ששי,
על מנת לאפשר גם לאנשים עובדים ולתלמידים להשתתף באירוע המעניין
הזה.

ב ת ו כ נ י ת :

0730 - יציאה מתחנת-הרכבת ארלוזורוב בתל-אביב.

0830 - הצטרפות הבאים מירושלים, בכניסה הראשית-בחזית של בנייני
האומה.

0900 - הרובע היהודי בירושלים העתיקה, מקום הבית והחצר של
השל"ה, ר' ישעיה הלוי הורוביץ - שעלה לארץ בשנת 1621,
ונתמנה רב-ראשי בירושלים.

- 1100 - נחלת-שבעה, מראשוני השכונות שמחוץ לחומות, ותולדותיו של אריה לייב הורביץ, אחד משבעת המייסדים.
- 1000 - שמעון הורוביץ, מגלה עשרת-השבטים וספרו "קול מבשר", על רקע מקום מגוריו בשכונת מאה-שערים.
- 1245 - התקפת צהרים.
- 1345 - בית-שלום (הבית המוזיאלי של העו"ד שלום הורוביץ) בשכונת טלביה.
- 1430 - יציאה לתל-אביב.
- 1530 - סיום בתחנת-הרכבת בתל-אביב.
- מדריכי הטיול: שמואל אבן-אור, דני אופיר וגבריאל הורוביץ - מנהל מכון אבשלום לידיעת-הארץ ומזכיר העמותה.
- דמי-ההשתתפות בטיול הינם 60 ש"ח, לחברי העמותה - 50 ש"ח. לילדים עד גיל 13 - 40 ש"ח.
- ההרשמה לטיול - בצירוף שיק עם דמי ההשתתפות: גבריאל הורוביץ, ת"ד 41094, תל-אביב 61410. פרטים נוספים על הטיול: דוד הורוביץ, יו"ר העמותה, טל' 03-5492013.

הכנס השנתי - חנוכה תשנ"ה

יום-העיון החמישי של העמותה יתקיים באודיטוריום של בית-התפוצות, אוניברסיטת תל-אביב, רמת-אביב, כיום שלישי, ב' דחנוכה, כ"ו בכסלו תשנ"ה, כ"ט בנובמבר 1994, משעה 1630 ועד 2000.

בחוכנית:

- * ברכות והדלקת נרות החנוכה
- * אבות המשפחה: קהילת פרנקפורט ורכניה מבית הורוביץ
- * אתרים: נחלת-שבעה ומייסדה מבית הורוביץ
- * ציונות והתיישבות: השר יגאל הורביץ ז"ל
- * גיבורי ישראל: תא"ל נתי גולן/הורוביץ - אות הגבורה תשכ"ז
- * תרבות ואומנות: המשורר יאיר הורביץ ז"ל
- * עמותת הורוביץ: אסיפה כללית של חברי העמותה ובחירות לוועד המנהל החדש.

דמי ההשתתפות בכנס - 25 ש"ח. לחברי העמותה - 20 ש"ח.

המתנדבים בעם

מדור המתנדבים בעירייה

אבותינו, שהנהיגו קהילות יהודיות בגולה בימי אושר ומשבר, פעלו על פי הכלל של שמעון הצדיק, חבר-הכנסת הגדולה מלפני חורבן ירושלים, שאמר: "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים" (פרקי אבות, א').

חברי העמותה, ובעיקר גימלאים, המוכנים להקדיש מידי פעם ועד חצי יום בשבוע בהתנדבות למען הקהילה, יוכלו לפנות בין היתר לאגף לשירותי רווחה בעירייה, מדור המתנדבים. מדור זה מדריך את המתנדבים ומשכץ אותם לפעילות בבת-ספר, במשפחות, בסיוע למוגבלים ולעולים, ובארגון מיכצעי-רווחה לקראת החגים והמועדים. המדור מנהל מרכז לאביזרי-בית וביגוד עבור משפחות במצוקה, ופועל למעשה בכל תחומי הרווחה ועם כל הגילאים.

תושבי תל-אביב יוכלו לפנות לבית העירייה, קומה 10, חדר 1024, או לסלפון 5218312.

"נחלת שבעה" ואריה לייב הורביץ

אריה לייב הורביץ נימנה על שבעת המייסדים של שכונת "נחלת שבעה" בירושלים, לצדו של מיכל הכהן, חיים הלוי, ביינש סלנט, יואל משה סלובמן, יוסף ריבלין ויהושע ילין.

"נחלת שבעה" נוסדה בירושלים החדשה, ושוכנת כיום משני הצדדים של רחוב ריבלין פינת רחוב יפו. היתה זו השכונה השלישית שהוקמה מחוץ לתחומה. בשנים האחרונות עברה השכונה שיקום ושיפוץ, וממרכז של בתי-מלאכה הפך המקום לאתר תירות ומסעדות.

אחדים ממייסדי השכונה נתפרסמו בהיסטוריה של הישוב, ובהם יואל משה סלובמן, יוסף ריבלין, והרב ביינש סלנט בנו של הרב הראשי האשכנזי בירושלים ר' שמואל סלנט. ר' אריה לייב הורביץ מפורסם פחות, ואנו באים לסקר עולל היסטורי ולהאיר את דמותו טכמה סיבות: ראשית, אדמתה של

המשך בעמוד 12

ספר הייסוד
לשכונת
"נחלת שבעה"
בירושלים
תש"ח

בשם ה' אקינו נדגול

הפנקס הלווי, כבאי פחשכונות הדגנסות
וההוצאות של חברת בוני הבתים חוצה
לעיר בנחלתם הנקראת מהיום בשם

נחלת שבעה

על כי שבעה אנשים האלה התאחדו במטרה
אחת לבנות עממה שבעה בתים כעוהי
פי הפרטים המנויים ביניהם. זיבאו פה להק

(לא שרות ה...)

ר' מיכל הכהן, ר' חיים הלוי, ר' ביינש סלאנט
ר' ליב הורוביץ, ר' יואל משה בהרם
ר' יוסף ריבלין, ר' יהושע יעלין

נוסדה והתכוננה

יום ג' ב' אייר שנת המלאכה תצלח למי
זאתה ה'!

הראנו בבנינה, ושמחת בתקונתה, אמן

השם "הורוביץ" הינו יהודי בלבד

ב"ידיעון לבני הורוביץ" הקודם, מס' 4, הופיעה תמונה של הארמון בעיירה הורוביצה וליידה הכותרת: "משלחת העמותה בארמון אצילי פון-הורוביץ, סוכות תשנ"ד". להלן תגובתו של אחד הקוראים.

מן הכותרת ניתן להבין, כי האצילים שגרו בארמון בהורוביצה שמם היה "פון-הורוביץ" וכי שם המשפחה היהודי "הורוביץ" בא לה משמו של האציל המקומי (הפריץ - בספרותנו). תופעה כזו היתה נפוצה למדיי במרכז ובמזרח-אירופה. כמו-כן, ניתן להסיק מהכותרת, שאי-שם באירופה מתגוררת משפחה [לא-יהודית] בשם "פון-הורוביץ". אך לא כן היא.

לפני פיתוח נוסף של הדברים, כותב שורות אלו מבקש לציין, כי רצונו לדון בעובדות היסטוריות בלבד, ללא התייחסות ערכית. אין הח"מ מגנה או בז לאנשים שנקראו בשם משפחתו של הפריץ, ואין בכוונתו לייחס עליונות ליהודים על אלה שאינם יהודים. עם זאת, לפי מיטב הידיעה, שם המשפחה "הורוביץ" הוא יהודי בלבד, ולא קיימת משפחה גרמנית או צ'כית או אחרת עם אותו השם. דבר זה התקבל כמוסכמה בשני מצבים נבדלים לחלוטין:

א. הנאצים ראו כמובן מאליו, שכל אדם הנושא שם "הורוביץ" הוא יהודי כמו כהן, לוי או קפלן.
 ב. במדינת-ישראל, בשנים הראשונות לאחר הקמתה היתה קריאה לאזרחים לעברת את שמם, וכבר אז נאמר בפורומים שונים, שאנשים עם השם קפלן, הורוביץ ודומיהם - אינם צריכים לעברת את שמם, שכן שם יהודי בלבד הוא. (להבדיל משם כמו "שמידט", לדוגמא, שהוא נפוץ בארצות דוברות גרמנית, ונפוץ עוד יותר בגלגולו האנגלי "סמית" בארצות דוברות אנגלית).

וכך, כאשר משה שרתוק שינה את שמו למשה שרת, שר-האוצר דאז אליעזר קפלן ונגיד הבנק דוד הורוביץ נשארו עם שמת ה"גלותי" אמנם אך יהודי בלעדי.

ועתה נפנה לעובדות היסטוריות מהעיירה הורוביצה והארמון שלה. שם המשפחה שבנתה את הארמון הנוכחי סביב השנה 1700 וגרה בו עד שנת 1852 היה "פון וירבנטאל" (VON WURBENTHAL). יוהאן פרנץ פון וירבנטאל בנה את הארמון ואחד מצאצאיו בשם דומיניק מכר בשנת 1852 את הארמון ואת האחוזה למשפחה בשם פון הנאו (VON HANAU), שהמשיכה להתגורר בו עד שנת 1945, השנה שבה המדינה הצ'כית המתחדשת הלאימה את האחוזה והארמונות של האצולה בכלל, ושל האצולה הגרמנית בפרט.

עם זאת יש לציין, כי בספרות ההיסטורית האירופית מופיע לעתים קרובות לאחר השם של האציל, התואר וכן/או הזיקה לאחוזה מסויימת. כדוגמה ראשונה וקלאסית, נזכיר כאן כי אחד מאבות-אבותיו של וינסטון

צ'רצ'יל קיבל את התואר "דוכס ממרלבורו", ושמו ותוארו הופיע מאז: ג'ון צ'רצ'יל, הדוכס ממרלבורו, וניתן גם לכתוב ג'ון, הדוכס ממרלבורו. עדיין "הדוכס ממרלבורו" הוא שם תואר ו"צ'רצ'יל" הוא שם המשפחה שממשיך לעבור לבני המשפחה. (ראש הממשלה וינסטון צ'רצ'יל היה דור שמיני לאותו ג'ון שקיבל את תואר הדוכס).

כך, במקרה שלנו, מופיע לעתים לאחר השם של האצילים מהעיירה הורוביצה התואר "האדון מהורוביץ", ובגרמנית HERR VON HOROWITZ. לדוגמה, בסוף המאה הקודמת מופיע KARL VON HANAU, HERR VON HOROWITZ. הבעלים האחרון של הארמון בהורוביצה נשא גם בתואר "רוזן של שאומבורג", ושמו המלא היה: HEINRICH HANAU, GRAF VON SCHAUMBURG UND ZU HOROWITZ. עדיין שם המשפחה הוא "פון הנאו" והייתר הינם תוארים.

לסיכום: כשם משפחה, הורוביץ הוא שם משפחה יהודי בלעדי - לטוב ולרע (ובחקופת השואה דינו היה ברור).

ג.ה.

ביקורים בפראג ובהורוביצה

תנועה הביקורים של בני הורוביץ באתרי השורשים - נמשכת. לאח-רונה ביקרו בפראג ובהורוביצה - בתאריכים נפרדים - דוד הורוביץ, יו"ר העמותה, וסיריל הורוביץ, חבר ההנהלה, ובני משפחותיהם.

דוד נפגש גם עם ראש-העירייה של הורוביצה והזמינו לכנס העולמי של העמותה שיתקיים בשנת 1996. עבור סיריל היווה הביקור חווייה כפולה: בשנת 1948 שהה סיריל בצ'כיה כטייס מח"ל (מתנדבי חוץ-לארץ) שבא בשליחות ה"הגנה" להכיר את מטוסי המסרשמיט ולהטיסם לישראל כראשוני המטוסים של חיל-האוויר הישראלי.

מוטקה בן-דוד הורוביץ
בשערי העיר הורוביצה
בעת המסע של משלחת
העמותה, סוכות תשנ"ד

תוכניות לעונת הסתיו

העמותה שלנו הוקמה לפני שלוש שנים ביוזמתם של פרופ' יצחק הלברכט ובית התפוצות, ומאז משמש לנו בית התפוצות בית, כתובת ומוקד הפעילות שלנו.

בישיבה האחרונה של הנהלת העמותה, מיום 29.8.94, אושר זכרון-דברים שעיקרו הידוק-הקשרים והעמקת שיתוף-הפעולה בין העמותה לבין בית התפוצות. במסגרת זו אנו מביאים להלן עיקרי מידע על תוכניות בית התפוצות בעונה הקרובה.

1. תערוכות

בנוסף על התצוגות הקבועות של בית-התפוצות נפתחות מידי פעם תערוכות מתחלפות. כיום מוצגות בבית תערוכת האוצרות הגנוזים של יהדות גליציה שבפולין ותערוכה על יהודי סאריבו.

2. מוסיקה

קונצרטים קאמריים מתקיימים בימי ששי בשעות הצהריים.

3. קולנוע

מיבחר סרטים על ובהקשר עם תולדות העם היהודי בתפוצות.

4. הרצאות ואירועים

הבית מקיים הרצאות בודדות, סדרות ואירועים חד-פעמיים.

תוכניות חודשיות מפורסות ניתן לקבל בבית-התפוצות, רחוב קלאוזנר, קמפוס אוניברסיטת תל-אביב, או בטלפון 03-6462020.

לחברי בית-התפוצות ניתנת הנחה במיגוון הפעילויות של המוזיאון.

מסע אל טורקיה ואתריה היהודיים

בית-התפוצות בשיתוף חברת "תור-דרום" מקיים סידרת סיורים להכרת הקהילות היהודיות באגן הים התיכון. סיור ראשון יתקיים בחודש אוקטובר, מיום 10.10.94 ועד יום 20.10.94, ויכלול את הערים איסטנבול, ילובה, בורסה, איואליוק, איזמיר, סרדיס ואפסוס.

פרטים נוספים ניתן לקבל בחברת "תור-דרום", טלפון 02-248701.

נפתחה הרשמת חברים לשנת תשנ"ה

אנו מזמינים בזה את חברי העמותה הוותיקים לחדש חברותם לשנת תשנ"ה, ובעיקר להזמין את מי שטרם הזדמן לו להכיר את פעולות העמותה או להירשם כחבר בה - להצטרף אלינו כחברים מלאים שווי-זכויות.

"העמותה לחקר משפחות הורוביץ" הוקמה ליד בית התפוצות בשנת 1991, במגמה לחקור את תולדות המשפחה למן גירוש ספרד ועד ימינו בארץ ובתפוצות, להנחיל לדורנו ולדורות הבאים את היידע והמורשת של משפחות הורוביץ, לקיים פעילות מדעית וחברתית לחברי העמותה, ולהוציא לאור את תולדות המשפחה.

פעולות העמותה מתוכננות על ידי ההנהלה ומתבצעות על ידי מזכירות העמותה. הן מיועדות לבני הורוביץ (לרבות גורביץ, איש-הורוביץ, הורביץ, הורוביץ והורוויץ), במעורבותם הפעילה ובהשתתפותם הכספית.

עמותות דומות לשלנו הנהיגו דמי חבר בשיעור 60 עד 80 שקל לשנה. דמי-חבר שלנו יעמדו על סך 40 ש"ח לבית-אב. דמי-חבר אלו יאפשרו לנו לשלוח אליכם פעמיים בשנה את הידיעון לבני הורוביץ, ובו מידע מעודכן על תוכניות הפעילות של העמותה, וכך להציע לכם זכויות והנחות כמפורט להלן. בתמיכתכם ובהשתתפותכם הכספית נוכל להרחיב ולהעשיר את תוכנית הפעילות של העמותה.

חברי העמותה זכאים:

- * לקבל, פעמיים בשנה, את הידיעון לבני הורוביץ.
- * להשתתף בימי העיון של העמותה, בהנחה לחברי העמותה.
- * להשתתף בטיולי העמותה בארץ ובחו"ל, בהנחה לחברי העמותה.
- * לרכוש את שנתון העמותה בהנחה לחברים.
- * לבחור ולהיבחר למוסדות העמותה.

כיצד להירשם או לחדש את החברות בעמותה?

את דמי החבר - שהינם כאמור 40 שקל לבית-אב - לשנה המתחילה מעתה ועד סוף שנת תשנ"ה, שלמו נא בבנק הדואר לחשבון "עמותת הורוביץ", חשבון מס' 7-376038, עם טופס התשלום המצורף לזה. קבלה תקבלו בעת התשלום בבנק הדואר.

לאחר שנקבל מבנק הדואר הודעה על תשלום דמי החבר - נשלח לכם תעודת-חבר בעמותה ונכניס אתכם לרשימת התפוצה הממוחשבת של החברים.

בדעתנו לעצב, בנוסף לתעודת-החבר השנתית, גם מגן קבוע ובו סמל העמותה וציון העובדה כי בעליו הינו נצר למשפחת הורוביץ.

האסיפה הכללית

כנדרש על ידי חוק העמותות ועל ידי תקנון העמותה, נקיים בקרוב את האסיפה הכללית השנייה של העמותה, ביום 29.11.94, בהפסקה של יום העיון.

יהיו זכאים להשתתף באסיפה חברי העמותה שנרשמו עד כה או יירשמו ביום-העיון. האסיפה תתבקש לאשר את הדו"ח על פעולות הוועד המנהל של העמותה, לאשר את הדו"ח הכספי, לבחור ועדת ביקורת ורואה-חשבון. כמו-כן ייערך באסיפה דיון על תוכנית עבודה של העמותה לשנה הקרובה.

בחירת ועד מנהל

בהפסקת יום-העיון תיערכנה בחירות חשאיות בקלפי לבחירת ועד מנהל של העמותה לכהונה שלישית של שנתיים.

זכאים לבחור ולהיבחר לוועד המנהל מי שהם חברי העמותה, כלומר - מי ששילמו דמי-חבר (40 ש"ח) לעמותה לשנת תשנ"ה.

המעוניינים להציע את עצמם, או את אחרים, להיות חברים בוועד המנהל - ישלחו עד יום 15.11.94 את הצעתם אל יו"ר ועדת הבחירות: דוד הורוביץ, רחוב המאבק 8, רמת-השרון מיקוד 47243 (טל' 03-5492013).

בהצעה יש לציין את השם והכתובת של המועמד. בהפסקת יום העיון יקבלו בעלי זכות הבחירה (חברי העמותה, אחד מכל בית-אב) טופס-הצבעה ובו רשימת המועמדים. רשימת הנבחרים תפורסם במהלך יום-העיון. הוועד-המנהל החדש יבחר את מוסדותיו - חברי המזכירות והוועדות - למעט ועדת הביקורת אשר תיבחר על ידי האסיפה הכללית.

הידוען לבני הורוביץ - בטאון העמותה - מיועד לבני המשפחות איש-הורוביץ, גרביץ, הורביץ, הורוביץ והורוויץ.

גליון זה נכתב ונערך על-ידי דניאל אופיר

מפרי עטם של בני הורוביץ

רשימה ביבליוגרפית חמישית

- * הורביץ, אמנון, גידול הבננים בארץ-ישראל, הוצאת "השדה", בהשתתפות ICI, תל-אביב, תר"ץ. כותרת-מישנה: "הספר מוקדש לחלוצי ביל"ו ולחלוצי העמקים יזרעאל והירדן".
- * הורביץ, יעקב, כי האדם אינו כוזב: סיפורים ומחזות. תל-אביב, עיינות, תשט"ז.
- * הורוביץ, דני, כמו גשר תקוע, עיונים במציאות יהודית-ערבית, המרכז לחקר החברה הערבית בישראל, 1993.
- * הורוביץ, יעקב, ספר אור זרוע, הוצאת כתובים.
- * הורוביץ, יעקב, חתולותי הלבנות, הוצאת זמורה.
- * הורוביץ, יעקב, כתבים, ארבעה כרכים, הוצאת זמורה.
- * הורוביץ, ר' ישעיה (השל"ה), (ספר) שני לוחות הברית: על התורה, מהדורה חדשה, עם ציון כל מראי-המקומות, 678 ע', ירושלים, תשנ"ג.
- * הורוביץ, שמואל, אדם בצלמו, הוצאת המחבר, חיפה, 1980.

ספר "תהילים" של הפלא"ה

משפחת הורוביץ העמידה כידוע למעלה מ-300 רבנים, ללא תקדים בתולדות עם ישראל. בין הללו ראויים לציון מיוחד שני האחים ר' שמואל שמלקה הלוי הורוביץ ור' פנחס הלוי הורוביץ (הפלא"ה). זה האחרון כיהן בין הייתר כאב-בית-הדין של קהילת פרנקפורט במשך 33 שנים.

לאחרונה הוקם בירושלים "מכון הפלא"ה", שהוציא לאור את כתב-היד "פנים יפות השלם על ספר תהילים" מאת הרב פנחס הלוי הורוביץ. המעוניינים יוכלו להתקשר בעניין זה עם הרב יוסף רוזנבלט, צאצא הפלא"ה, ת"ד 5717 ירושלים.

רוממתי-עזר הורוביץ ז"ל

רוממתי נולד בתל-אביב, ביום כ"ט באב תרפ"ה (19.8.25), לאביו רוממתי-עזר הורוביץ, יליד הארץ, ולאמו יונה, שהיתה מהגנות ומהורות הוות-יקות בארץ. יומיים לאחר שרוממתי נולד, נפטר אביו, והתינוק נקרא בשמו המלא של האב. רוממתי האב כיהן בתפקיד המזכיר הראשון של בנק אנגלו-פלשטינה, בנו של אריה ליב הורוביץ - מורם של הביל"ויים וראשוני המתיישבים בעקרון ובראשון-לציון.

רוממתי הנער קיבל חינוך יהודי-ציוני. למד בביה"ס בלפור ולאחר מכן ב"מקווה-ישראל". בגיל 17 התגייס כנוטר למשטרת הישובים העבריים ושירת בעמק יזרעאל. עם שיחרורו הצטרף לחי"ש תל-אביב, חיל השדה של ה"הגנה". נעשה מ"כ בפלוגה ב', ובשנים 1945-47 השתתף כמעט בכל הפעילויות שבוצעו על-ידי החי"ש (סיורים ל"גן-הוואי", ליל וינגייס ועוד). היה מקובל מאוד בחברה, תמיד ריכז סביבו חברים ותמיד היה בין מספרי הסיפורים והציזבאטים.

ב-1947 הוקם בחי"ש גדוד הפרפרים, שנעשה לימים גדוד 53 בחטיבת גבעתי, ורוממתי-עזר (קוקה) עבר לגדוד הזה כמפקד-מחלקה. במלחמת-השיחרור נשלח עם מחלקתו לעזור בהגנת ירושלים, ולהגן על המושבה הר-טוב. שם נפצע והוחזר לטיפול בתל-אביב. לאחר החלמתו חזר לשירות, נלחם בחזית הדרום כקצין בגדוד עד לסיומה של המלחמה ולשיחרורו מהצבא. אחר כך שירת במילואים 15 שנים, כמפקד-פלוגה וכקצין-העיר פתח-תקוה. סיים את שירותו הצבאי בדרגת רב-סרן.

רוממתי נכנס לעבודה בבנק, ובשנת 1963 פנה גם לענף התיירות. למד בביה"ס הממשלתי לתיירות במגמת סוכני-נסיעות וקיבל תעודת-מומחה לנסיעות. בהמשך החל גם ללוות קבוצות מאורגנות לחו"ל והיה בין עשרת הראשונים מישראל שהצטרפו לחברים לארגון הבינלאומי של מלווי קבוצות (I.A.T.M.). נבחר כחבר הוועד וגזבר בארגון הישראלי ושימש בתפקיד זה

ברציפות כ-20 שנה עד יום מותו. בתחילת שנות ה-80 נרתם לפעילות בארגון ותיקי ה"הגנה", שימש חבר המזכירות והמועצה, ונציג הארגון בוועד למען החייל.

בחמש השנים האחרונות רוממתי פעל גם בחטיבת גבעתי ותרם רבות להקמתו של בית גבעתי במצודת יואב, כמוזיאון להנצחת החטיבה וחייליה מתש"ח ועד היום. היה בין מיסדי העמותה של משפחות הורוביץ, והגזבר שלה בשנה האחרונה עד לפטירתו.

יהי זכרו של רוממתי ברוך.

"נחלת שבעה" ואריה לייב הורביץ

המשך מעמוד 4

השכונה, שנקנתה בשנת תרכ"ו-1866, נרשמה על-שם אסתר אלטושה הורביץ, אשתו של אריה לייב, שהיתה בעלת נתינות תורכית. אסתר נולדה לרב אליהו יוסף ריבלין, מהענף החב"די של משפחת ריבלין, שעלה ארצה והצטרף לישוב האשכנזי שבחברון מיסודו של כולל חב"ד. השלטונות התורכיים לא יכלו למנוע רישום הקרקע על שם אסתר הורביץ - ילידת חברון, ונתינה עותומנית הדוברת ערבית רהוטה - בטענה שמיסדי השכונה הינם נתינים זרים.

שנית, אריה לייב הורביץ נימנה גם על מיסדי אם-המושבות פתח-תקוה בשנת תרל"ח-1878. הוא הצטרף אל יואל משה סלומון, חברו מילדות, ביוזמה להקים ישוב יהודי על אדמה ממשלתית ליד יריחו ("עמק עכור"), אולם לאחר שהתורכים סיכלו את הניסיון - רכש עם חבריו אדמה פרטית לייסודה של פתח-תקוה. גם יהושע ילין היה ידידו מילדות של אריה לייב הורביץ, בגלל נסיבות מיוחדות וטרגיות: אביו ואמו של אריה לייב נפטרו ביום אחד, במגפה שפרצה בירושלים בשנת תקצ"ז-1837, כאשר אריה לייב היה בן שלושה חודשים. התינוק אומץ על ידי דוד וליבא ילין, הוריו של יהושע ילין, וכך נעשה אריה לייב אחיו המאומץ של יהושע.

אריה לייב ואסתר הורביץ זכו להקים משפחה גדולה ועצומה בישראל. הגניאלוג הירושלמי שמואל אבן-אור הביא לידיעתנו שמות וכתובות של כ-400 צאצאים שלהם, רובם ממשיכים לדור בירושלים. באחד הבתים בנחלת-שבעה נקבע לוח אבן (ראה תמונה) ועליו חקוק העתק משער הפנקס של מיסדי השכונה משנת תרכ"ט-1869. אמור מעתה: מקום בו מצויים שבעה יהודים - אחד מהם בא מהורוביץ.